

**Південна фундація
педагогіки**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА:
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ,
СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ**

18–19 вересня 2020 року

м. Одеса

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА:
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ, СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

18–19 вересня 2020 р.

**Одеса
2020**

УДК 159.9+37.01(063)
П86

П86 **Психологія та педагогіка: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень:** Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (18–19 вересня 2020 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2020. – 108 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2020
© Південна фундація педагогіки, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Александров Ю. В.
ПРОБЛЕМИ УСТАНОВКИ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ..... 7

Дерев'янка Н. З.
ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВІВ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ
ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКОРДОННОМУ
ПСИХОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ..... 10

Каліщук С. М.
ПСИХОЛОГІЧНІ ПОЯСНЮВАЛЬНІ
ПРИЗМИ ГЕНЕЗИ СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ..... 13

Лигомина Т. А.
ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ 17

Хрунь О. В., Спринська З. В.
ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СІМЕЙ,
ЯКІ ВИХОВУЮТЬ «ОСОБЛИВИХ ДІТЕЙ»..... 20

Ярмольчик М. О.
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ
ПОНЯТТЯ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ..... 25

СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Борисенко Л. Л.
ВПЛИВ АКЦЕНТУАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ
НА ФОРМУВАННЯ НЕВРОТИЧНИХ СТИЛІВ ПОВЕДІНКИ..... 30

Загалеви́ч В. Л., Марчак Т. А.
СПЕЦИФІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ
ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ «ГРУПИ РИЗИКУ»..... 33

Іванцев Н. І.
СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ
КУРСУ «ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ
В РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ» У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ
КЛІНІЧНИХ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ..... 37

СЕКЦІЯ 3. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Драгомирецкая О. А.
ПЛАТФОРМА COURSERA КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ
КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ..... 42

Карайван Х. І., Банкул Л. Д.
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ
НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА..... 44

Кочкурова О. В.
ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ
ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ..... 47

СЕКЦІЯ 4. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Коваль Д. С.
ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ ТА ПРАВОВИЩА: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ.... 50

Маленюк Т. В., Солдатенко В. А.
ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ТА БІОЛОГІЧНОГО
РОЗВИТКУ ЮНИХ ЛЕГКОАТЛЕТІВ 13-14 РОКІВ 54

Мулик К. О.
ПРИНЦИПИ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ
ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ
У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ..... 57

Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н. В.
ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД (PROJECT-BASED LEARNING)
ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЛІДЕРСТВА»
ДЛЯ МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011
ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ..... 60

Прибора Т. О.
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД
У ВИХОВАННІ І НАВЧАННІ В ЄЗУЇТСЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ 64

Ромашенко В. Є.
СТРУКТУРА І ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВОВИЩІВ..... 66

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Палкин В. А.
ШКОЛА НА ПУТИ РЕФОРМ:
ПРИЧИНЫ, ПРОБЛЕМЫ, ПРОТИВОРЕЧИЯ..... 71

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Алексеева О. Б.
ЩОДО ПИТАННЯ З КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ
СФОРМОВАНОСТІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ..... 75

Зеленін Г. І.
ПОТЕНЦІАЛ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ
ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО
ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН..... 77

Кіф'як Ю. В., Тимків Б. М.
РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИХ
НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ НА ПОЗАКЛАСНИХ ЗАНЯТТЯХ
З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА..... 82

Коростіянєць Т. П.
ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ НАВЧАННЯ
СТУДЕНТІВ: ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ..... 85

Мацейків Т. І.
ДО ПИТАННЯ ПРО ГРОМАДЯНСЬКУ
КУЛЬТУРУ ОСОБИСТОСТІ..... 88

Міськова Н. М., Галас М. Е.
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО ФОРМУВАННЯ АЛГЕБРАЇЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ
НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ..... 90

Наконечна М. В.
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ: АНАЛІЗ,
ХАРАКТЕРИСТИКА, ПОНЯТТЯ..... 92

Виховання творчих здібностей школярів є однією з найважливіших завдань сучасної музичної педагогіки.

Тільки самостійна творчість дітей на уроці розбудить їх творчі здібності. Необхідно приділяти увагу видам діяльності, що розвивають саме творчі нахили і здібності в учнях. На уроках потрібно прагнути разом зі слуханням музики і вокально-хоровим виконанням приділяти значне місце пластичному інтонуванию, імпровізації, інструментальному музикуванню, драматизації тощо. Уміння чути музику вчитель повинен виховувати в дітях з самого початку шкільних занять музикою. Вчитися чути музику учні повинні безперервно протягом усього уроку: і під час співу, і під час гри на інструментах.

Слід враховувати той факт, що творчість дітей ґрунтується на яскравих музичних враженнях. Слухаючи музику, дитина завжди чує не тільки те, що закладено в ній композитором, а й те, що під впливом музики народжується в душі, свідомості. Ось чому для творчого розвитку дітей, граючи їм програмну музику, краще не повідомляти заздалегідь її назви, щоб вони спершу визначили характер музики, а вже потім спробували дати їй свою назву, виходячи з того, що ними було почуто і осмислено.

Потрібно неодмінно практикувати письмові роботи, свого роду твори на музичні теми. Бажання висловити свої думки і почуття не може з'явитися в учнів, якщо немає інтересу до уроку і до музики взагалі. Учитель повинен створити атмосферу довіри, доброзичливості за допомогою бесіди і дискусії.

Важливо, щоб у творчому музикуванні (співі, грі на інструментах, диригуванні, пластичному і мовному інтонувании тощо) дитина «проживала» свій настрій в музиці, а не виконувала технічне завдання вчителя. Мудрість творчості полягає в тому, що не треба «квапити» почуття думкою, треба довіритися несвідомій області душі дитини. Поступово накопичуючи свої враження та музично-слухові уявлення, дитина «розкрітає» в своїх творчих проявах, розкриваючи приховані творчі здібності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зверева І., Безпалько О., Марченко С. Соціальна робота в Україні. Київ: Науковий світ, 2003. 233 с.
2. Апраксина О. Методика музичного виховання у школі М, 1998. 345 с.
3. Александровська Г. Розвиток творчих здібностей учнів. Київ: Таврійський вісник освіти, 2014. 65 с.
4. Кабалевський Д. Виховання розуму і серця М, 1999. 368 с.

Кочкурова О. В.

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України постає упровадження в навчальний процес закладів вищої освіти інноваційних педагогічних технологій і методів. Інновації (італ. *innovazione* – новизна, нововведення) – нові форми організації діяльності і управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства.

Особливо цінним у структурі особистості майбутнього педагога стає розвиток його професійної ідентичності, яка тісно пов'язана із питаннями професійного самовизначення та особистісного розвитку. Актуальність досліджуваної проблеми зумовлюється необхідністю впровадження тренінгів у процес професійної підготовки майбутніх педагогів, втілення елементів тренінгу для закріплення базових професійних знань, вмінь та навичок, застосування різновидів тренінгу для розвитку у студентів професійної ідентичності.

Аналізуючи поняття соціально-психологічного тренінгу, зустрічаємо такі його трактування: «галузь практичної психології, яка орієнтована на використання активних методів групової психологічної роботи з метою розвитку компетентності у спілкуванні» [1]; «засіб впливу, спрямований на розвиток знань, соціальних установок, вмінь та досвіду в сфері міжособистісного спілкування», «засіб розвитку компетентності у спілкуванні» [4]. Серед провідних завдань соціально-психологічного тренінгу варто виокремити оволодіння системою психологічних знань; зростання самопізнання учасників; розвиток окремих якостей, особливостей; підвищення здатності учасників до позитивного самоставлення до себе та життя; зменшення негативних тенденцій; навчання тому, як навчатися, тобто розвиток здібностей індивіда аналізувати свою міжособистісну поведінку з метою допомоги собі та іншим у досягненні більш ефективних міжособистісних взаємин; пошук ефективних шляхів вирішення проблемних ситуацій тощо.

І. Дружиніна [1] підкреслює, що розвиток професійної ідентичності студентів може здійснюватися під час навчально-виховного процесу шляхом активного засвоєння провідних професійних позицій у кон-

тексті особистісного зростання. Притому дослідниця вважає доцільним використання активних методів і прийомів навчання, спрямованих на оптимізацію процесу підготовки майбутніх фахівців через активізацію самопізнання, їх професійного самовизначення, усвідомлення реальності життєвих планів тощо. Найбільш ефективними методами навчання дослідниця вважає активні методи групової діяльності, а саме – соціально-психологічний тренінг.

Як зазначає І. Дружиніна [1], мета активних методів полягає у тому, що вони, даючи можливість включитись у ситуації професійної діяльності, сприяють розвитку провідних компонентів професійної ідентичності – когнітивного, емоційно-оцінного і поведінкового, – а також спонукають до залучення мисленнєвих процесів для аналізу прототипу професійної діяльності, проектування образу професійного майбутнього, удосконалюють інтерактивну і перцептивну сторони спілкування, сприяють осмисленню власної професійної позиції, формуванню адекватного Я-образу та подоланню кризових тенденцій у розвитку ідентичності.

Формування професійної ідентичності, як зазначає Л. Шнейдер [4], може відбуватися у двох формах: тренінгу та практико-орієнтованого курсу навчання. Тренінг професійної ідентичності дослідниця розглядає як активний засіб особистісно-позиційного навчання.

На думку О. Ємельянової [2], формуючи професійну ідентичність самостійно чи за допомогою групових тренінгів, працівник корегує власний стиль роботи, починає усвідомлювати професійні можливості, вчиться будувати власну кар'єру.

Таким чином, удосконалення сучасної системи вищої освіти вимагає впровадження нових методів, прийомів та технологій навчання. Особливо гостро це питання стосується підготовки майбутніх педагогів, оскільки сучасна соціальна ситуація вимагає від майбутніх вчителів високої мобільності, творчого підходу до виконання своїх професійних обов'язків, високого рівня професіоналізму. Тому саме формування професійної ідентичності майбутніх педагогів засобами тренінгу є необхідною складовою професійного розвитку, самореалізації особистості, становлення професіонала та кар'єрного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дружиніна І.А. Місце професійної ідентичності та ідентифікації у професійному просторі практичного психолога. Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія. Харків: ХНПУ, 2010. Вип. 37. С. 99–108.
2. Емельянова О.Я. Формирование профессиональной идентичности с целью адаптации работника к деятельности по специальности.

Вестник Воронежского государственного университета. Серия: экономика и управление. 2005. № 2. С. 153–156.

3. Шнейдер Л.Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг. М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. 600 с.

4. Шнейдер Л.Б. Тренинг профессиональной идентичности: руководство для преподавателей вузов и практикующих психологов. М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. 208 с.